

TULEVAISUUS RAKENNETAAN YLIOPISTOISSA

YLIOPISTOJEN TAVOITTEET VAALIKAUDELLE 2027–2031

SUOMI KASVAA INHIMILLISESTÄ PÄÄOMASTA. INHIMILLINEN PÄÄOMA KASVAA YLIOPISTOISSA.

Suomen tuleva menestys rakentuu uutta luovalle tutkimukselle ja jatkuvasti päivittyvälle korkealle osaamiselle – inhimilliselle pääomalle. Yliopistot tuottavat uutta tietoa, ymmärrystä ja osaamista, joiden varaan demokratia, turvallisuus, sivistys, kestävä talous ja yhteiskunnan uusiutuminen rakentuvat. Ilman tätä perustaa Suomi jää reagoimaan maailman muutokseen sen sijaan, että kykenemme rakentamaan haluamaamme hyvää tulevaisuutta.

Suomi on risteyskohdassa. Nyt on valittava, investoimmeko tulevalla hallituskaudella tutkimukseen ja korkeakoulutukseen ja palautamme inhimillisen pääoman talouskasvun ja turvallisuuden strategiseksi ytimeksi, vai jatkammeko yliopistojen tutkimuksen ja koulutuksen alibudjetoitua linjaa ja hyväksymme matalan koulutustason, heikon tuottavuuden ja hyytyvän talouden.

SUOMEN MENESTYS SYNTYY OSAAMISESTA, EI MITTAKAAVASTA.

Suomi ei kasva suuremmaksi, mutta se voi edelleen kasvaa osaavammaksi

Suomi on pienevän väestöpohjan talous pienellä kielialueella maailmassa, jossa kilpailu kiristyy. Suomi ei kilpaile halvoilla kustannuksilla, suurilla markkinoilla tai pelkällä osaajien määrällä, vaan sillä, kuinka paljon arvoa kykenemme tuottamaan osaamisellamme.

Korkeasti koulutetut osaajat rakentavat tulevaisuuden Suomen. Nuorten koulutustaso tulee saada nousuun, ja tohtorien määrää tulee kasvattaa. Määrän lisäksi tulee panostaa laatuun. Yliopistoilla tulee olla resurssit tarjota yksilön ja yhteiskunnan tarpeet täyttävää korkeatasoista koulutusta, joka perustuu uusimpaan tutkimukseen ja kehittää oppimiskykyä, kriittistä ajattelua ja muita tulevaisuustaitoja, joita tarvitaan työelämässä ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Osaamisen arvokerroin muodostuu koulutuksen laadusta.

SUOMI UUDISTUU, KUN LUOTAMME TIETEEN RATKAISUVOIMAAN.

Merkittävimmät mahdollisuudet kasvavat uutta luovasta tutkimuksesta

Yhteiskuntaa muovaavat läpimurrot syntyvät mahdollisuudesta katsoa sinne, minne aiemmin ei ole katsottu. Uutta luova tutkimus on sitä, että perustutkimus ja soveltava tutkimus ylittävät valmiit kysymyksenasettelut ja saavat toimia ilman ennalta määrättyä päätepistettä. Läpimurrot ovat pitkien tutkimuslinjojen, uuden tiedon kertymisen ja tieteenalojen välisen vuorovaikutuksen tulosta. Näin syntyy uutta ajattelua, osaamista ja ratkaisuja, jotka mahdollistavat kilpailukyvyn kohottamisen ja uusien kasvualojen harppaukset.

Suomessa tehdään korkealaatuista tutkimusta. Laatu perustuu pitkään perinteeseen luottaa koulutukseen ja tutkimukseen sekä haluun investoida niihin pitkäjänteisesti.

Laatu syntyy myös tieteen vapaudesta sekä tieteen tekemisen ja arvioinnin prosesseista: tiede ohjaa tekijöitään, karsii kehnon ja vahvistaa sen, mikä kestää kriittisen tarkastelun. Siksi uutta luovaan tutkimukseen investoiminen ei ole riski, vaan edellytys yhteiskunnan kehittymiselle.

KANSALLISEN KESTÄVYYDEN KAAVA

Inhimillinen pääoma on olennainen tuottavuuden ja talouskasvun lähde. Investoinnit tutkimukseen ja koulutukseen rakentavat polkua kohti uutta kasvua ja kestävää talouden perustaa. Näillä investoinneilla huolehdimme myös kulttuurisen ja henkisen hyvinvointimme perustasta: sivistyksestä, tieteestä, taiteesta.

- Uutta luova tutkimus ✕ korkea koulutustaso
 - Monipuolinen osaaminen ✕ innovaatiokyky
 - Korkeampi tuottavuus ✕ talouskasvu
 - Vahvempi kilpailukyky ✕ kestävä talous
- Liikkumatilaa ja mahdollisuuksia kasvattaa suomalaisten hyvinvointia

LUODaan PARHAAT EDELlyTYKSET UUTTA LUOVALLE TUTKIMUKSELLE

- **Taataan uusille ideoille ja innovaatioille** parhaat kasvuedellytykset turvaamalla yliopistojen autonomia ja tieteen vapaus.
- **Panostetaan kansainvälisesti korkeatasoiseen ja pitkäjänteiseen uutta luovaan tutkimukseen** nostamalla yliopistojen perusrahoitusta ja kasvatetaan uutta luovan tutkimuksen rahoitusosuutta.
- **Vahvistetaan ennakoitavan ja pitkäjänteisen perusrahoituksen roolia** korkeakoulurahoituksessa ja toteutetaan indeksikorotukset täysimääräisinä koko hallituskauden ajan.
- **Vahvistetaan sitoutuminen T&K-rahoituslain** jatkamiseksi kohti vuotta 2040.

NOSTETAAN KOULUTUSTASO KORKEALLE

- **Vahvistetaan korkeakoulutuksen laatua**, määrää ja saavutettavuutta siten, että 60 %:lla nuorista aikuisista on korkeakoulututkinto vuonna 2040.
- **Rahoitetaan aloituspaikkojen määrän kasvu** täysimääräisesti lisäämällä yliopistojen perusrahoitusta ja nostetaan Suomen julkisen yliopistorahoituksen kehityskulku suhteessa opiskelijamääriin ja BKT:n kehittymiseen pohjoismaiselle tasolle
- **Lisätään tohtorikoulutusta** ja tuetaan yliopistojen käynnistämään tutkijakoulutuksen uudistamista.

TUETAAN UUDISTUMISTA JA KANSAINVÄLISYYTTÄ

- **Suunnataan kilpailtua tutkimusrahoitusta** korkean laadun ja uudistamispotentiaalin perusteella aiempaa riskipitoisempiin hankkeisiin uusien innovaatioiden ja tieteellisten läpimurtojen saavuttamiseksi.
- **Kehitetään ja resursoidaan** kansallisesti tutkimusdatanhallinnan palveluita, tutkimusinfrastruktuureja ja yhteistyötä
- **Kehitetään yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tehtäviä** ja tutkintoja niiden omilla profiileillaan ja niiden toisiaan tukevia vahvuuksia korostaen.
- **Luodaan jatkuvan oppimisen tarjonnan** vahvistamiseen uusia, taloudellisesti kestäviä ratkaisuja
- **Vahvistetaan työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa** ja tuetaan kansainvälisten osaajien polkuja työelämään

Kaikki ovat periaatteessa samaa mieltä tutkimuksen ja koulutuksen tärkeydestä. Mutta keskustelu junnaa paikoillaan, koska tutkimus ja koulutus nähdään sektoreina muiden joukossa.

Todellisuudessa tutkimus ja koulutus ovat kaikkien muiden sektorien tuottavuuden kerroin. Uutta luova tutkimuksen vahvistamisella ja koulutustason nostamisella on sama yhteiskuntaa vahvistava vaikutus riippumatta siitä, kuka on vallassa. **Tutkimus ja koulutus tuottavat yksilölle ja yhteiskunnalle pitkän aikavälin hyötyjä, jotka ylittävät moninkertaisesti niihin tehdyn investoinnin.**

TUTKIMUS- JA KOULUTUSMYÖNTEINEN POLITIikka ON VOITTAVAN LEIRIN POLITIikka.

TILANNEKUVA

YLIOPISTOJEN RAHOITUS

Yliopistojen reaalin rahoitus on Suomessa nyt huomattavasti matalammalla tasolla kuin 10 vuotta sitten. Aloituspaiikkojen vähennykset 2000-luvun alussa, myöhemmät rahoitusleikkaukset ja indeksijäädytykset ovat heikentäneet yliopistojen rahoitus pohjaa. Rahoituksen painopiste on myös muuttunut. Aiempaa suurempi osuus rahoituksesta on korvamerkittyä ja määräaikaista.

Kokopäiväisiin opiskelijamääriin suhteutettuna korkeakoulujen rahoitus on Suomessa 25–35 % alemmalla tasolla kuin Ruotsissa, Norjassa tai Tanskassa. Suoritettuihin maisterintutkintoihin suhteutettu rahoitus on laskenut yliopistoissa vuosien 2010–2025 välillä yli 32 %.

Yliopistot toimivat tehokkaasti. Samaan aikaan kun yliopistojen perusrahoitus on laskenut reaalisesti yli 4 % vuodesta 2010, opiskelijamäärä ja tutkimusvolyymi ovat nousseet. Pienemmällä reaali rahoituksella tuotetaan yhä enemmän tutkintoja, julkaisuja, patentteja.

Suomen korkeakoulujärjestelmä on tehokas – ja laadukas. Suomi sijoittuu ensimmäiseksi 50 maan vertailussa, jossa korkeakoulujärjestelmien toimintaa arvioidaan suhteessa BKT:hen sekä talouden kokoon ja kehittyneisyyteen.

Yliopistot kehittävät toimintaansa määrätietoisesti. Yhteistyötä tehdään paljon: esimerkkejä tästä ovat opiskelijavalintauudistus ja tohtorikoulutuksen uudistaminen sekä Digivisio. Käynnissä on myös muun muassa tulevaisuuden opiskelijavalintapalvelun kehittäminen yhdessä ammattikorkeakoulujen kanssa sekä siirtohakujen kehittäminen, jolla sujuvoitetaan alanvaihtoa kesken opintojen.

Yliopistojen ydintoiminta rahoitetaan valtion perusrahoituksella. Käytännössä kaikki suomalaisten opiskelijoiden tutkintokoulutus toteutetaan perusrahoituksella. Perusrahoitus mahdollistaa myös pitkäjänteisen korkeatasoisen tutkimuksen. Inflaation vaikutuksen kompensoiva yliopistoindeksi mahdollistaa toiminnan volyymin pitämisen aiemmalla tasolla. Yliopistojen rahoituksen vahvistaminen vaatisi lisäpanostuksia, ja rahoitus tulisi kohdentaa pitkäjänteisenä perusrahoituksena, ei määräaikaaisina lisärahoituksina.

YLIOPISTOJEN TUNNUSLUKUJA 2025 SEKÄ MUUTOS VUODESTA 2010 (%)

Valtion perusrahoitus

2 269,1 M€ -4%

Tutkinnot

38 742 +36,3%

Kandit	16 171
Maisterit	20 404
Tohtorit	2 127

Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit ja kirjat

33 436 +43,6%

Uudet opiskelijat

29 532 +47,7%

Kandit	21 177
Maisterit	8 355

Patentit ja keksintöilmoitukset

578 +880%

Henkilöstö

34 249 +8,6%

KOULUTUSTASO JA SEN MERKITYS

Suomi tarvitsee lisää korkeasti koulutettuja osaajia. Tarve koulutustason nostamiselle on todettu hyvin yksimielisesti taloustieteellisessä tutkimuksessa, elinkeinoelämän kannanotoissa ja mm. IMF:n maaraportissa.

Koulutustason nostaminen vaikuttaa myönteisesti talouskasvuun ja julkisen talouden tasapainottamiseen. Koulutus- ja osaamistason nosto ovat keskeisiä työn tuottavuuden kasvun lähteitä: Korkeasti koulutetut osaajat parantavat työn tuottavuutta – he kehittävät uusia innovaatioita ja ottavat käyttöön uusia teknologioita.

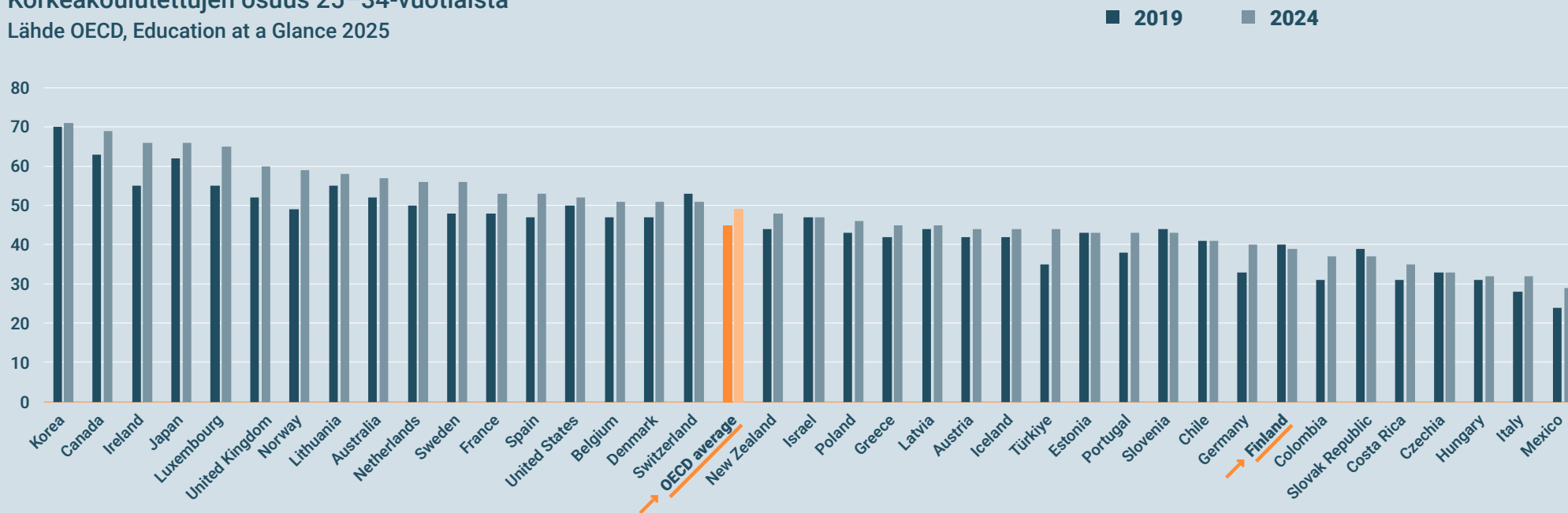
Yksilölle koulutus luo perustan monin tavoin hyvän elämän rakennukseen. Korkea koulutustaso on yhteydessä vahvempaan osaamistasoon, parempaan työllisyyteen, palkkatasoon ja koettuun terveyteen. Laadukas korkeakoulutus, joka kehittää opiskelijoiden oppimiskykyä, kriittistä ajattelua ja muita olennaisia tulevaisuustaitoja, antaa yksilölle kyvyn navigoida ja menestyä työelämässä ja yhteiskunnan jäsenenä myös nopeissa maailman muutoksissa.

Koulutustason nostamiseksi on tehty viime vuosina pistemäisiä toimenpiteitä, joiden vaikutus on jäänyt lähes olemattomaksi. Nyt tarvitaan kokonaisvaltainen lähestymistapa ja koherentin keinovalikoiman hyödyntämistä systemaattisesti yli hallituskausien.

NUORTEN IKÄLUOKKIEKIN KOULUTUSTASO ON SUOMESSA SELVÄSTI ALLE OECD-MAIDEN KESKITÄSON

Korkeakoulutettujen osuus 25–34-vuotiaista

Lähde OECD, Education at a Glance 2025



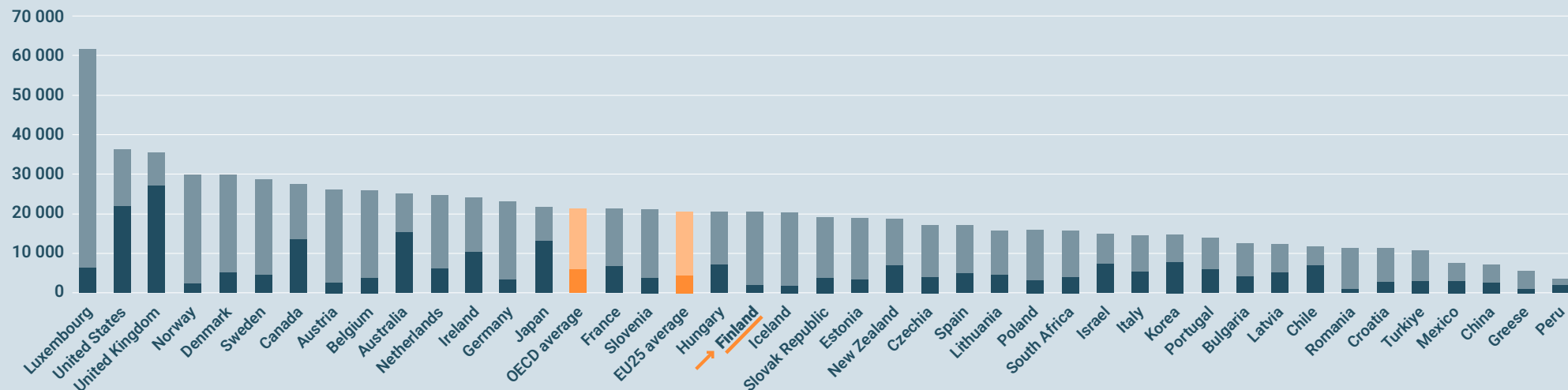
KORKEA-ASTEEN OPISKELIJAKOHTAISET MENOT YHTÄ TÄYSIAIKAISTA OPISKELIJAA KOHTI

Suoritettuihin maisterintutkintoihin suhteutettu rahoitus on laskenut yliopistoissa v. 2010–2025 yli 32%.
Tämä on jyrkkä pudotus.

Näin paljon eri maissa käytetään rahaa (USD) yhtä täysiaikaista opiskelijaa kohti (2022)

Lähde OECD, Education at a Glance 2025

■ Private and non-domestic expenditure ■ Government expenditure (ISCED 5-8)



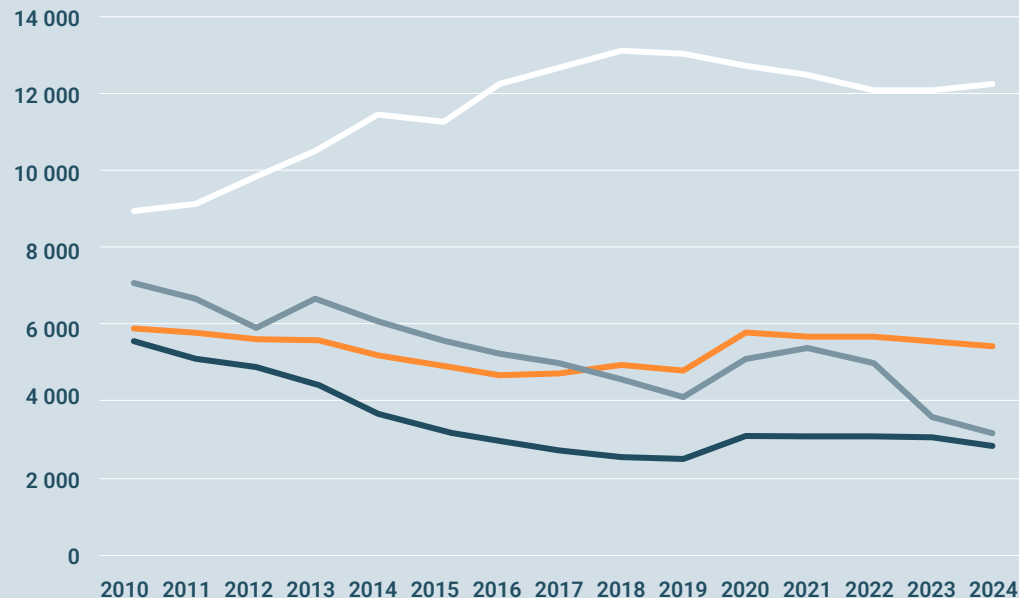
NUORET HALUAVAT OPIKSELLA YLIOPISTOSSA

Nuoret haluavat opiskella ja kouluttautua.
59 % nuorista haluaa suorittaa yliopistotutkinnon
(Nuorisobarometri 2025).

Yliopistojen koulutuskapasiteettia tulee kasvattaa, jotta nuorten koulutustoiveisiin voidaan vastata paremmin.

Uusien ylioppilaiden välitön sijoittuminen jatko-opintoihin

Lähde: Tilastokeskus, koulutukseen hakeutuminen



- Jatkoi heti opiskelua ammattikorkeakoulutuksessa
- Jatkoi heti opiskelua yliopistokoulutuksessa
- Haki vain ammattikorkeakoulutukseen
- Haki vain yliopistokoulutukseen

UUTTA LUOVA TUTKIMUS ON KRIITTINEN INVESTOINTI

Investointi tutkimukseen on yksi tehokkaimmista keinoista rakentaa kestävää talouskasvua, kilpailukykyä ja yhteiskunnallista kestävyyttä.

Taloustieteellinen tutkimus on yksimielinen siitä, että pitkän aikavälin kasvu perustuu ennen kaikkea uuden tiedon, ideoiden ja osaamisen karttumiseen – ei ainoastaan investointeihin tai työvoiman määrän kasvuun. Teknologinen kehitys ja tuottavuuden kasvu syntyvät tutkimusintensiivisessä toiminnassa, jossa julkisesti rahoitetulla perustutkimuksella on keskeinen rooli.

OECD korostaa yliopistojen merkitystä tiedon tuottajina ja välittäjinä: maat, jotka investoivat yliopistojen tutkimuskapasiteettiin ja vakaaseen perusrahoitukseen, pystyvät hyödyntämään myös kansainvälisiä teknologisia läpimurtoja paremmin ja saavuttavat nopeampaa tuottavuuskasvua.

Suomessa tutkimus tukee samaa johtopäätöstä. Vaikuttavin ja uusin tieto syntyy yliopistovetoisessa, julkisesti rahoitetussa perustutkimuksessa. Soveltava T&K-toiminta tarvitsee yliopistoista nousevaa uutta tietoa, osaamista ja menetelmiä.

Ennakoitava ja riittävä perusrahoitus mahdollistaa tutkija-lähtöisen ja pitkäjänteisen tutkimuksen, josta merkittävimmät läpimurrot syntyvät. Kun perusrahoitus rapautuu, myös tutkimuksen laatu, kansainvälinen vaikuttavuus ja sen hyödynnettävyys yrityksissä heikkenevät – ja tämä heijastuu viiveellä koko talouteen.

Kansainväliset vertailut osoittavat, että suomalainen yliopistotutkimus on laadultaan ja vaikuttavuudeltaan maailman kärkeä. Tästä syntyy perusta, johon uudet teknologiat, startup-yritykset, teolliset uudistukset ja yhteiskunnalliset ratkaisut nojaavat.

Panostus yliopistojen perusrahoitukseen on strateginen investointi Suomen tulevaisuuteen. Se vahvistaa innovaatiojärjestelmää, parantaa yritysten kasvuedellytyksiä ja turvaa sen, että Suomi tuottaa jatkossakin uutta tietoa eikä jää muiden kehittämän teknologian hyödyntäjäksi.

TUTKIMUS ON MYÖS LYHYEN AIKAVÄLIN KASVUPANOSTUS

Suomen talous tarvitsee kipeästi myös nopeita kasvu-keinoja. Yliopistoissa tehtävä tutkimus ja innovaatio-toiminta palvelevat myös lyhyen aikavälin kasvua.

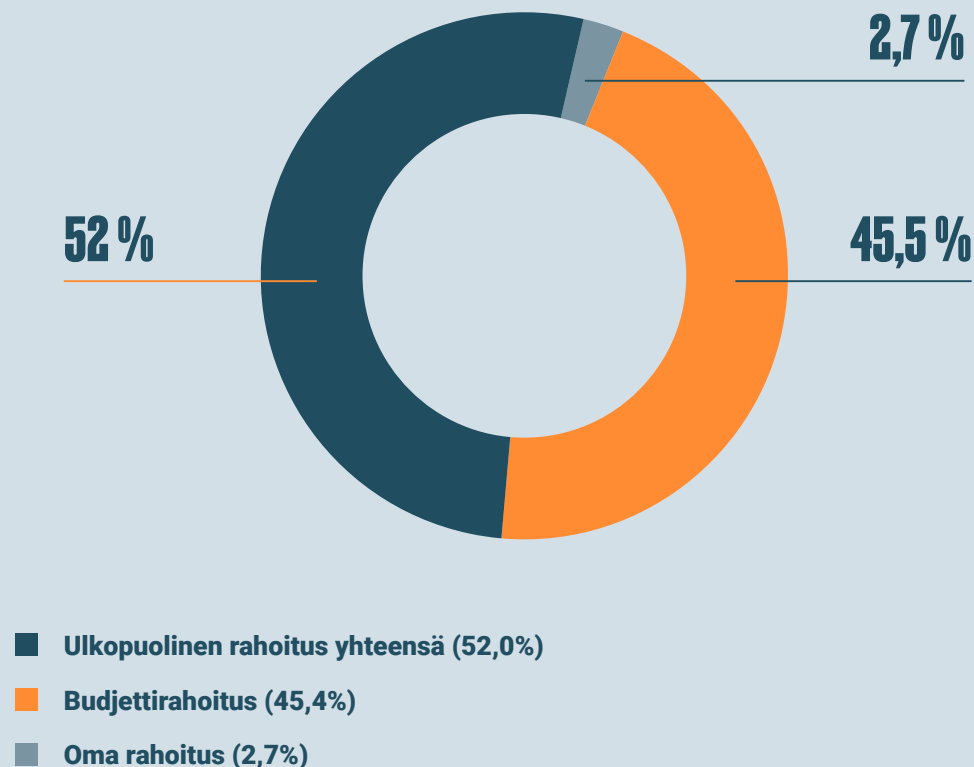
OECD:n ja IMF:n mukaan julkinen rahoitus tutkimukseen ja innovaatioihin tuottaa poikkeuksellisen vahvan talousvaikutuksen. Julkisesti rahoitettu tutkimus kiihdyttää yritysten innovaatioita, lisää yksityisiä investointeja ja nostaa bruttokansantuotetta enemmän kuin useimmat muut julkiset menot. Julkinen rahoitus yliopistojen innovaatiotoimintaan houkuttelee mukaan yrityksiä ja nopeuttaa tutkimustulosten ja innovaatioiden kaupallistumista.

PERUSRAHOITUS MAHDOLLISTAA RISKIN, KILPAILU NOSTAA LAATUA

Tieteen kilpaillun rahoituksen ja perusrahoituksen välillä on oltava tasapaino. Suomi on yksi harvoista maista, jossa yli puolet TKI-menoista korkeakouluissa katetaan ulkoisella rahoituksella. (OECD)

Yliopistojen tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituslähteet (2024)

Lähde: Tilastokeskus



TIETEELLINEN VAIKUTTAVUUS VAATII INVESTOINTEJA

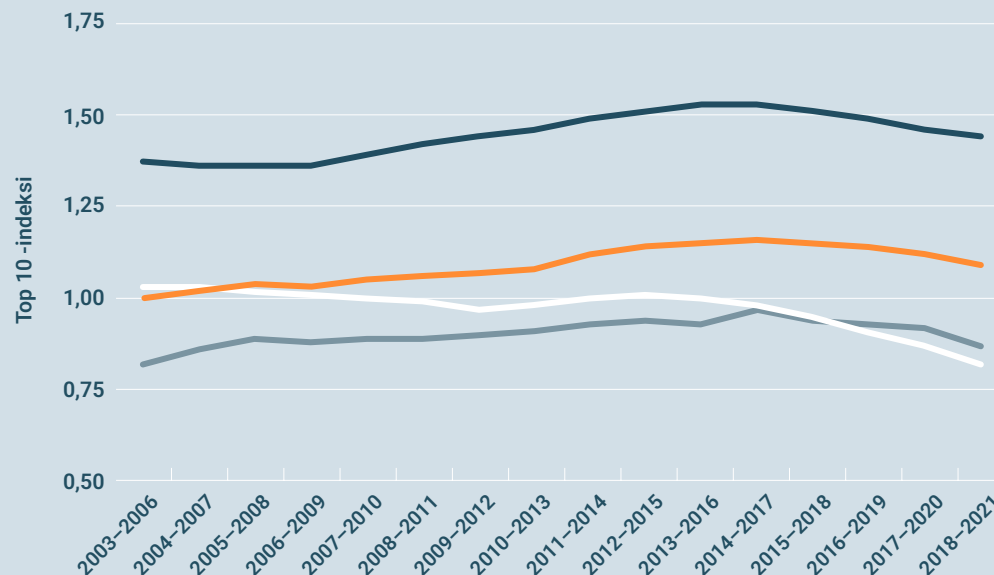
Suomi on noussut 20 vuoden aikana tieteellisessä vaikuttavuudessa top 10 -indeksillä mitattuna maailman keskitason yläpuolelle ja pysynyt siellä.

Keskeiset verrokkimaat, kuten Ruotsi, Tanska, Sveitsi ja Alankomaat, ovat kuitenkin julkaisutoiminnan tieteellisessä vaikuttavuudessa Suomea edellä.
(Tieteen tila 2024, Suomen Akatemia)

Suomen investoinnit T&K-toimintaan ovat välttämättömyys pysyäksemme kansainvälisessä kilpailussa mukana.

Suomen julkaisujen viittausvaikuttavuuden kehitys

Lähde: Tieteen tila -tilastot 2024, Suomen Akatemia



- Kansainvälinen yhteisjulkaisu (19 350)
- Suomen kaikki julkaisut (48 606)
- Yhden organisaation julkaisu (16 421)
- Kansallinen yhteisjulkaisu (12 835)

unifi

SUOMEN YLIOPISTOJEN REHTORINEUVOSTO UNIFI RY

[UNIFI.FI/VAALIT2027](https://unifi.fi/vaalit2027)